

1 Co znamená právní pojem „doručování písemností“ v praxi? Proč pro „doručování písemností“ platí zvláštní pravidla?

Ve věci, která probíhá před soudem, je oznamování velmi důležité. Je naprosto nezbytné, aby účastníci řízení i soud byli informováni o nárocích žalobce, argumentech žalovaného, průběhu řízení a rozhodnutí soudu. Pokud nějaký účastník nesouhlasí s rozsudkem a předkládá věc soudu vyššího stupně, musí o tom informovat ostatní účastníky. Oznamování se provádí předáním nebo zasláním dokumentů (například předvolání, žalob, návrhových žádání, rozsudků, odvolání atd.). V tomto případě se nejedná o listiny ze spisu jako takové, ale o způsob informování účastníků, případně soudu. Příslušná pravidla pro doručování jsou vysvětlena v článcích 32 až 47 soudního řádu (*code judiciaire*).

V Belgii se rozlišuje mezi *notification* (doručováním poštovními službami) a *signification* (doručováním doručujícím orgánem).

Doručení doručujícím orgánem je v podstatě předání listiny jiné osobě prostřednictvím úřední osoby. Tato úřední osoba se nazývá v Belgii *huissier de justice* (soudní vykonavatel). Vlastní doručení doručujícím orgánem spočívá v tom, že soudní vykonavatel předá druhé osobě ověřenou kopii listiny, která má být doručena.

Soudní vykonavatel vám může předat různé doručované listiny (které jsou dále nazývány „doručovaná listina“, případně „doručovací listina“). Nejznámější doručované listiny jsou:

- předvolání k soudu,
- doručení rozsudku (eventuálně opatřeného platebním rozkazem),
- platební rozkaz,
- příkaz k vyklizení prostor,
- exekuční příkaz k zabavení (např. vašeho nábytku, vašeho bytu, ...),
- doručení výpovědi,
- ...

Oproti *signification* (doručováním doručujícím orgánem) je *notification* zaslání písemností týkajících se procesních úkonů v originále nebo v kopii poštou (tedy bez zprostředkování ze strany úřední osoby).

Datum doručení doručujícím orgánem je důležité.

V případě předvolání musí být totiž dodrženy určité lhůty mezi dobou doručení doručujícím orgánem a dobou, kdy je věc projednávána na prvním jednání před soudem.

Při doručení rozsudku představuje toto datum výchozí bod lhůty pro odpor nebo odvolání, které může být eventuálně podáno.

Zpravidla se využívá doručování doručovacím orgánem. Doručování poštou je užíváno ve zvláštních případech určených zákonem.

Potvrzení o doručení (*l'exploit de signification*) podepsáno doručujícím soudním vykonavatelem, a obsahovat údaje podle článku 43 soudního řádu, jinak není platné:

1. den, měsíc, rok a místo doručení;
2. příjmení, jméno, povolání, bydliště, případně funkci a zápis do obchodního nebo živnostenského rejstříku, osoby, na jejíž žádost je listina doručována;
3. příjmení, jméno, trvalé bydliště, nebo pokud nemá bydliště, místo pobytu a, případně, funkci osoby, které se doručuje;
4. příjmení, jméno, případně, funkci osoby, které byla předána kopie, nebo při uložení kopie v případě stanoveném v čl. 38 odst. 1 nebo při uložení listiny na poště v případech stanovených ve článku 40;
5. příjmení a jméno soudního vykonavatele a uvedení adresy jeho kanceláře;
6. podrobné náklady za úkon doručení.

Osoba, které je předána kopie, potvrzuje originál. Pokud se odmítne podepsat, zapíše soudní vykonavatel toto odmítnutí do potvrzení o doručení.

Podle znění článku 47 soudního řádu nemůže soudní vykonavatel doručovat:

1. na místo, které není přístupné veřejnosti, před šestou hodinou ráno a po deváté hodině večer;
2. v sobotu, v neděli a v den zákonem stanoveného dne pracovního klidu (toto omezení se nevztahuje na doručování v trestní věci: viz Kasační soud, 27. března 1984, R.W. 1984–1985, 1093; Antverpy, 2. října 1975, R.W. 1976–1977, 1834), nejedná-li se o naléhavý případ na základě povolení smířčího soudce (*judge de paix*) v případě, že jde o předvolání ve věci, kterou má projednávat, na základě povolení soudu, který povolil úkon v případě, že jde o úkon, který podléhá jeho předchozímu povolení, a na základě povolení ze strany předsedy soudu prvního stupně ve všech ostatních případech.

Při doručení doručujícím orgánem obdrží strana, které je doručováno, kopii listiny (doručované listiny), zatímco vykonavatel si ponechá originál listiny do té doby, dokud spis bude vyřizován jeho kanceláří. Pouze v případě předvolání nebude mít soudní vykonavatel u sebe originál, ale předá ho soudu za účelem zápisu do soudního rejstříku (oznámení o předvolání soudu).

Kopie doručované listiny musí obsahovat všechny údaje originálu a musí být opatřena podpisem soudního vykonavatele (článek 43 soudního řádu), jinak je neplatná.

2 Které písemnosti musí být doručovány formálně?

Zákon určuje dokumenty, které musí nebo nemusí být předmětem doručení doručujícím orgánem nebo poštou. Je jich však příliš mnoho, než aby mohly být taxativně vyjmenovány. Jsou to například předvolání, žaloby, rozsudky, odvolání, odpory atd.

3 Kdo odpovídá za doručení písemností?

Doručování doručujícím orgánem (*signification*) provádí soudní vykonavatel.

Doručování poštou provádí úředník soudní kanceláře (zřídka státní zastupitelství) soudním dopisem (zvláštní druh doporučeného dopisu s potvrzením o přijetí) nebo obyčejným či doporučeným dopisem. Pravidla týkající se soudních dopisů jsou vyložena v článku 46 soudního řádu.

4 Zjišťování adresy

4.1 Pokouší se dožádaný orgán v tomto členském státě z vlastního podnětu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních zjistit, kde se nachází adresát písemností, které mají být doručeny, pokud adresát již nebydlí na adrese známé dožadujícímu orgánu?

Ano.

Přijímacími subjekty jmenovanými na základě čl. 2 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech jsou, pokud jde o Belgie, místně příslušní soudní vykonavatelé.

Na základě článku 1 královského výnosu ze dne 16. května 1986, kterým se soudním vykonavatelům povoluje přístup do Národního registru fyzických osob, jsou soudní vykonavatelé oprávněni za účelem plnění úkolů, jež spadají do jejich působnosti, mít přístup k informacím uvedeným v čl. 3 prvním pododstavci bodech 1 až 9 a v čl. 3 druhém pododstavci zákona ze dne 8. srpna 1983, kterým se ustavuje Národní registr fyzických osob. Tyto informace zahrnují zejména adresu, na které je každá fyzická osoba zapsána v rejstřících obyvatelstva jako na hlavní adrese (trvalé bydliště).

4.2 Mají zahraniční justiční orgány a/nebo strany soudního řízení v tomto členském státě přístup k rejstříkům nebo službám umožňujícím zjistit současnou adresu určité osoby? Pokud ano, jaké rejstříky nebo služby existují a jaký postup je nutno dodržet? Je nutné zaplatit nějaký poplatek?

Ne.

V zásadě mohou získat povolení k přístupu do Národního registru fyzických osob pouze belgické osoby, veřejné orgány, veřejné organizace a profesní komory uvedené v článku 5 zákona ze dne 8. srpna 1983, kterým se ustanovuje Národní registr fyzických osob.

Toto povolení vydává Odvětvový výbor Národního registru, vytvořený v rámci Komise pro ochranu soukromí na základě článku 15 zákona ze dne 8. srpna 1983, kterým se ustanovuje Národní registr fyzických osob.

4.3 Jakým způsobem nakládají orgány v tomto členském státě se žádostí zaslou podle nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech, jejímž účelem je zjistit současnou adresu určité osoby?

Nemohou být vyřízeny, ledaže by hledání této adresy bylo považováno za důkaz pro účely dokazování, který by měl být použit v zahájeném nebo zamýšleném řízení v občanských nebo obchodních věcech.

Pojem „důkaz“ není v nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech definován. Zahrnuje, mimo jiné, výslechy svědků, účastníků nebo znalců, předložení dokumentů, ověření, zjištění skutečností, konzultace s odborníky specializujícími se na rodinu nebo na blaho dětí.

Žádost za účelem dokazování nemůže podle znění čl. 1 odst. 2 výše uvedeného nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 „být podána za účelem dokazování, které není určeno pro zahájené nebo zamýšlené soudní řízení“.

Adresa osoby, které má být doručena poštou nebo doručujícím orgánem nějaká soudní nebo mimosoudní písemnost, nemůže tedy být v zásadě považována za dokazování ve smyslu článku 1 výše uvedeného nařízení Rady (ES) č. 1206/2001.

Navíc čl. 4 odst. 1 písm. b) výše uvedeného nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 stanoví výslovně, že žádost musí obsahovat „jména a adresy stran [...]“.

5 Jaká je běžná praxe při doručování písemností? Existují nějaké alternativní metody, které lze použít (jiné než náhradní doručení uvedené v bodě 7 níže)?

a) Doručování doručujícím orgánem

Způsob doručování doručujícím orgánem se řídí články 32–47 soudního řádu a platí jak pro doručování v občanskoprávních věcech, tak v trestních věcech.

- Doručování přímo dané osobě (čl. 33–34 soudního řádu)

Pokud soudní vykonavatel hodlá provést doručení listiny, bude se nejdříve snažit předat kopii listiny do vlastních rukou adresáta. V tomto případě se mluví o doručování přímo dané osobě.

K doručení přímo dané osobě může dojít všude tam, kde soudní vykonavatel adresáta zastihne. Nemusí to být nutně v místě bydliště adresáta, může k tomu platně dojít například na pracovišti, na veřejné komunikaci nebo přímo v kanceláři soudního vykonavatele.

V tomto ohledu je podmínkou, že se místo doručení musí nacházet v soudním obvodu, pro nějž je soudní vykonavatel příslušný.

Pokud není uveden žádný údaj o místě, kde se adresát nachází, dostaví se soudní vykonavatel v praxi přímo do bydliště adresáta v naději, že ho zde zastihne.

Pokud zastihne stranu, které je doručováno (na kterémkoli místě), a ta odepře převzít kopii listiny, zaznamená soudní vykonavatel toto odepření na originálu (kopie je tedy připojena k originálu) a má se za to, že doručovaná listina byla dané osobě přímo doručena.

Co se týče doručování doručujícím orgánem právnické osobě, má se za to, že listina byla doručena přímo dané osobě, pokud je kopie listiny předána orgánu nebo odpovědnému zaměstnanci na základě zákona, stanov nebo řádného pověření, aby zastupoval právnickou osobou před soudem, a to i s ostatními osobami. Takže například v případě společnosti s ručením omezeným bude moci doručení být platně provedeno jednateli, ať už se jednatel nachází nebo nenachází v sídle společnosti nebo jinde mimo sídlo společnosti.

- Doručení do bydliště/sídla společnosti (článek 35 soudního řádu)

Jestliže není možné provést doručení přímo dané osobě, provádí se do adresátova bydliště. Pod pojmem „bydliště“ je třeba rozumět místo, kde je adresát zapsán na prvním místě v rejstřících obyvatelstva, tedy adresa trvalého bydliště.

Pokud adresát nemá úřední adresu trvalého bydliště, může být doručení provedeno do místa jeho pobytu. Pod pojmem „místo pobytu“ se rozumí kterékoliv jiné zařízení, jako je například místo, kde má osoba kancelář nebo kde provozuje nějaký obchod nebo podnik. Policejní komisař, pokud je o to požádán, musí poskytnout doručujícímu soudnímu vykonavateli údaj o místě pobytu strany, která nemá úřední bydliště.

U právnické osoby, pokud nelze doručit přímo dané osobě, se doručení provádí do sídla společnosti nebo do správního sídla.

Během doručení doručujícím orgánem do bydliště je kopie listiny předána pokrevnímu příbuznému, příbuznému spřízněnému sňatkem, zaměstnanci nebo sloužícímu adresáta. Nemůže být předána dítěti, které nedovršilo šestnácti let věku. Soudní vykonavatel uvede na originál i na kopii postavení osoby, jíž předává kopii (např. příbuzenský vztah s adresátem).

- Doručení prostřednictvím úředního potvrzení (čl. 38 odst. 1 soudního řádu)

Jestliže soudní doručovatel nemůže doručit listinu podle jednoho ze způsobů stanovených k tomuto účelu (články 33–35 soudního řádu), pak nastane doručení podle čl. 38 odst. 1 soudního řádu, tedy uložením listiny v bydlišti nebo, pokud nemá bydliště, v místě pobytu adresáta (doručení prostřednictvím úředního potvrzení).

Kopie listiny je tedy vložena na místě do poštovní schránky v uzavřené obálce (na které je uvedena kancelář soudního vykonavatele, příjmení a křestní jméno adresáta a místo doručení a obsahuje poznámku „*Pro Justitia - A remettre d'urgence*“ (Soudní dokument – nutno neprodleně předat).

Není-li na místě poštovní schránka, je soudní vykonavatel oprávněn uložit tuto kopii (v obálce) jakýmkoli způsobem (tím, že ji podstrčí pod dveřmi, vloží do brány nebo do plotu, nalepí na dveře lepicí páskou, ...).

Soudní vykonavatel uvede na originál doručovací listiny a na kopii doručované listiny datum, hodinu a místo uložení této kopie.

Nejpozději první pracovní den, který následuje po doručení listiny, zašle soudní vykonavatel do bydliště, a neexistuje-li, do místa pobytu adresáta jím podepsaný dopis. V tomto dopise bude uvedeno datum a hodina předání a také informace o tom, že adresát osobně nebo osoba, která doručí jeho písemnou plnou moc, mají možnost vyzvednout si kopii shodnou s touto listinou v kanceláři soudního vykonavatele v maximální lhůtě tři měsíce od doručení. Pokud adresát požádal o změnu svého bydliště (žádost o změnu adresy), je mu zaslán doporučený dopis podle třetího pododstavce do místa, kde je zapsán v rejstřících obyvatelstva, a na adresu, na které chce zřídít své nové bydliště, jak oznámil.

Pokud byl u adresáta podán návrh na úřední výmaz (adresy bydliště) a soudní vykonavatel nemůže vyvodit z faktických okolností, že by se adresát už skutečně nezdržoval na adrese bydliště, není nezbytně nutné, aby k doručení došlo podle čl. 38 odst. 2 soudního řádu (viz dále).

V případě podání návrhu na úřední výmaz je doručení královskému prokurátorovi podle čl. 38 odst. 2 soudního řádu (viz dále) možné pouze tehdy, kdy faktické okolnosti potvrzují soudnímu vykonavateli, že se adresát už skutečně nezdržuje na adrese bydliště (např. pokud se soudní vykonavatel seznámí se skutečností, že adresát byl na dotyčné adrese vystěhován) nebo pokud není možné fyzicky provést doručení.

Jak bylo uvedeno dříve, je doručení poštou prováděno dopisem, doporučeným dopisem nebo soudním dopisem. V budoucnosti bude rovněž jednou z možností doručování elektronickou cestou.

- Doručení doručujícím orgánem není fyzicky možné (čl. 38 odst. 2 soudního řádu)

Pokud plyne z faktických okolností zjištěných na místě (např. byt byl zničen ohněm, adresa bydliště se nachází na pustém místě), že není fyzicky možné provést doručení uložení kopie listiny v bydlišti (nebo neexistuje-li, v místě pobytu) adresáta, pak doručení spočívá v předání kopie královskému prokurátorovi, v jehož soudním obvodu nastává tento skutkový stav.

Na originál a na kopii se zaznamenají faktické okolnosti, jež vyžadují doručení královskému prokurátorovi.

Je tomu tak stejně, pokud je místo (v němž má bydliště osoba, které je doručováno) zjevně opuštěno, aniž by tato osoba požádala o změnu svého bydliště (např. v případě vystěhování není přítomna strana, jíž je doručováno, bude tedy doručeno královskému prokurátorovi podle čl. 38 odst. 2 soudního řádu).

Jak je uvedeno výše, doručování podle čl. 38 odst. 2 soudního řádu se uplatňuje rovněž, pokud existuje úřední návrh na výmaz a soudní vykonavatel může fakticky zjistit, že osoba, které je doručováno, už skutečně nebydlí na dané adrese.

Doručení královskému prokurátorovi není platné, pokud strana, na jejíž žádost bylo doručení vykonáváno, znala adresu pro doručování nebo, případně, místo pobytu adresáta.

- Doručení na adresu pro doručování (článek 39 soudního řádu)

Pokud si adresát zvolil adresu pro doručování u zmocněnce, lze doručit listinu doručujícím orgánem i poštou na tuto zvolenou adresu. Jedná se o možnost, ale nikoli o povinnost. Nic nebrání tomu, aby bylo doručeno v případě adresy pro doručování do skutečného bydliště (v Belgii) (Kasační soud (1. senát), 26. února 2010, J.T., 2010, č. 6397, 371; Kasační soud (1. senát), 10. května 2012, R.W., 2012–13, 1212).

Existuje jenom jedna výjimka, totiž pokud si adresát, jehož skutečné bydliště (nebo sídlo společnosti) se nachází v zahraničí, zvolil adresu pro doručování v Belgii, musí být doručení provedeno pod hrozbou neplatnosti na adresu pro doručování (čl. 40 soudního řádu, viz rovněž Kasační soud (1. senát), 9. ledna 1997, R.W. 1997–98, 811: „Pokud strana, na jejíž žádost je doručení vykonáváno, zná adresu pro doručování osoby, které je doručováno, je tato strana povinna nechat doručit listinu na toto místo; nejedná se o možnost, ale o povinnost a tato povinnost je kogentně stanovena.“).

Pokud je kopie předána na adrese pro doručování do vlastních rukou zmocněnce, má se za to, že došlo k doručení přímo dané osobě. K doručení doručujícím orgánem nebo poštou na adresu pro doručování nemůže dojít, pokud zmocněnec zemřel, nesídlí již na této adrese nebo ukončil svou činnost.

Volba adresy pro doručování se provádí v rámci právního vztahu mezi stranami (tedy v rámci řízení mezi účastníky). Je tedy platná pouze mezi těmito stranami a omezuje se na tento právní vztah. Kasační soud proto rozhodl, že volba adresy pro doručování v listině týkající se řízení prvního stupně (např. v předvolání nebo v návrhových žádáních), je platná pouze pro celé řízení prvního stupně, pro výkon následného rozsudku a pro podání odvolacího prostředku proti tomuto rozsudku (protistranou). Pokud tato volba adresy pro doručování není opakována v další instanci (např. při odvolání), neplatí pro další řízení (Kasační soud, 1. senát, 30. května 2003, R.W. 2003–2004, 974; Kasační soud, 2. senát, 10. května 2006, R.W. 2006–2009, 455; Kasační soud, 1. senát, 29. května 2009, R.W. 2010–2011, 1561).

Je namístě odlišovat pojem „zvolená adresa pro doručování“ od pojmu „referenční adresa“, o němž je pojednáno dále.

Co se týče uplatnění jazykových právních předpisů (zákon ze dne 15. června 1935 o použití jazyků v soudních věcech), jasně o tom rozhodl exekuční soud v Bruggách (exekuční soud, Bruggy, 11. října 2006, T.G.R. 2010, 95): v úvahu se nebere skutečné bydliště, ale místo, kde fakticky došlo k doručení (zde zvolená adresa pro doručování). Ve věci jak žalobce, tak předvolaná strana bydleli ve francouzsky mluvící části; nicméně předvolaná strana si zvolila adresu pro doručování v nizozemsky mluvící části. Byl podán návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání (pouze v nizozemštině) k exekučnímu soudu v Bruggách.

Podle jazykových právních předpisů měl být návrh podán v nizozemštině. Otázkou bylo, zda k němu bylo třeba připojit překlad do francouzštiny podle článku 38 zákona o používání jazyků. Soud měl za to, že není třeba připojit francouzský překlad návrhu vyhotoveného v nizozemštině vzhledem k tomu, že pouze místo doručení je určující pro volbu jazyka.

- Doručování doručujícím orgánem, pokud je bydliště neznámé (článek 40 soudního řádu)

Osobám, které nemají v Belgii žádné známé bydliště, ani místo pobytu, či adresu pro doručování, zašle soudní vykonavatel kopii listiny v doporučeném dopise poštou do jejich bydliště nebo na jejich místa pobytu v zahraničí a dále i letecky, pokud místo určení není v sousedním státě, aniž tím jsou dotčeny jiné způsoby předávání dohodnuté mezi Belgií a zemí jejich bydliště nebo jejich místa pobytu. Doručení se považuje za vykonané předáním listiny poštovní službě proti potvrzení o zásilce způsoby, které jsou stanoveny v tomto článku.

Osobám, které nemají v Belgii, ani v zahraničí žádné známé bydliště, místo pobytu či adresu pro doručování, je doručení provedeno královskému prokurátorovi, v jehož obvodu má sídlo soud, který musí rozhodnout nebo už rozhodl o žalobě; pokud není předložena soudu žádná žaloba, je doručení provedeno královskému prokurátorovi, v jehož obvodě má žalobce své bydliště, nebo královskému prokurátorovi v Bruselu, nemá-li žalobce bydliště v Belgii. (...)

Doručení může být vždy provedeno přímo dané osobě, pokud se tato osoba nachází v Belgii.

Doručení do zahraničí nebo královskému prokurátorovi není platné, pokud strana, na jejíž žádost bylo doručení vykonáváno, znala bydliště nebo místo pobytu nebo adresu pro doručování osoby, jíž je doručováno, v Belgii nebo, případně, v cizině.“

Kasační soud má za to, že se zde nejedná o možnost, ale o kogentní ustanovení (Kasační soud, 1. senát, 9. ledna 1997, R.W. 1997–1998, 811).

Strana, které je doručováno a která uvede, že protistrana zná např. její místo pobytu a bude se proto dovolávat pravidla, podle něhož je doručení královskému prokurátorovi neplatné, musí o tom předložit důkaz. Břemeno důkazu spočívá tedy na straně, které je doručováno (Exekuční soud v Gentu, 18. března 2008, R.W. 2010–2011, 124).

- Zvláštní pravidla ve věci doručování (viz články 41 a 42 soudního řádu).

- Doručování doručujícím orgánem a doručování poštou prováděná osobám, jež mají správce, jsou provedena přímo těmto osobám, a to do bydliště nebo do místa pobytu správce, pokud listina doručovaná doručujícím orgánem nebo poštou souvisela s pracovními úkoly správce (čl. 499/12 občanského zákoníku). Referenční adresa: Pod pojmem „referenční adresa“ je třeba rozumět „buď adresu fyzické osoby zapsanou v rejstříku obyvatelstva v místě, které si stanovila jako své hlavní místo pobytu, nebo adresu právnické osoby, kde je po dohodě s touto fyzickou nebo právnickou osobou zapsána fyzická osoba bez trvalého místa pobytu“ (čl. 1 odst. 2 zákona ze dne 19. července 1991).

Osoba bez trvalého místa pobytu, která tak zvaně využívá adresy bydliště jiné osoby. Osoba, která povoluje, aby nějaká fyzická osoba využívala její adresu bydliště jako referenční adresu, se zavazuje předávat této osobě všechny dokumenty (např. poštu), které jí jsou adresovány, a to bez účelu zisku. Kromě toho referenční adresa umožňuje pobírat určité příspěvky (které jsou podmíněny úřední adresou) (např. rodinné příspěvky, podporu v nezaměstnanosti, plnění ze zdravotního pojištění, ...) (avšak referenční adresa není nutná k pobírání příjmu pro sociální začlenění!)

Osobami (bez trvalého bydliště nebo místa pobytu), které mohou využívat referenční adresy, jsou:

- osoby, které pobývají v mobilním obydlí (např. na lodi, v maringotce nebo v karavanu (s vyloučením ubytovacích karavanů);
- osoby nacházející se mimo obec alespoň jeden rok z důvodu studijní nebo služební cesty;
- členové občanského a vojenského personálu ozbrojených sil v posádce v zahraničí a jejich domácnost;
- osoby, které nemají nebo už nemají místo pobytu z důvodu nedostatečných finančních zdrojů.

Referenční adresa může být získána u Veřejného střediska sociální pomoci nebo u fyzické osoby.

Pokud má osoba k dispozici referenční adresu, může soudní vykonavatel provést veškerá doručení na tuto adresu, a to odlišně od pojmu popsaného výše zvolené adresy pro doručování: soudní vykonavatel tam může doručit pouze listiny, které se týkají soudní písemnosti / řízení, u které / u kterého došlo ke zvolení této adresy pro doručování.

Soudní vykonavatel však nemůže provést exekuci na referenční adrese (na účet osoby, jež má referenční adresu) vzhledem k tomu, že se má za to, že tato osoba nevládní žádný majetek na této referenční adrese.

b) Doručování poštou

Čl. 46 odst. 1 [...]

„Pokud je soudní dopis předán v tištěné formě, je doručen poštovními službami osobě adresáta nebo do jeho bydliště tak, jak je stanoveno v člancích 33, 34, 35 a 39. Osoba, které je obálka předána, podepíše potvrzení o přijetí, připojí na něj datum a toto potvrzení o přijetí je poté vráceno poštovními službami odesílateli. Informaci o odepření podepsat nebo připojit datum uvede zaměstnanec pošty v zápatí potvrzení o přijetí.

Pokud není možné doručit soudní dopis osobě adresáta nebo do jeho bydliště, zanechá zaměstnanec poštovních služeb oznámení o návštěvě a dopis je uložen na poštovním úřadě po dobu osmi dnů. Může být během této lhůty vyzvednut osobně adresátem nebo osobou pověřenou písemnou plnou mocí.

Pokud však adresát soudního dopisu požádal o přeposlání své korespondence nebo pokud požádal o její úschovu na poštovním úřadě, je dopis po dobu uvedenou v žádosti přeposlán nebo uložen na adrese, kterou adresát uvedl.

Dopis zasláný úpady je doručen správci konkurzní podstaty.

Královský výnos upravuje prováděcí pravidla v pododstavcích 3 až 5.

[...]

Odstavec 4 Ministr spravedlnosti může určit způsoby a služební zápisy, které je třeba připojit k zásilce soudního dopisu. Pokud se místo určení nachází v zahraničí, je soudní dopis nahrazen doporučeným dopisem poštovních služeb, aniž by tím byly dotčeny způsoby předávání stanovené mezinárodními smlouvami a prováděcími předpisy v odstavcích 2 a 3.

Pokud některý žalobce nebo navrhovatel stran vyjádří vůli buď v návrhu na zahájení řízení či v žalobě, nebo písemným podáním nejpozději ve chvíli, kdy se poprvé dostaví před soud, jsou doručení poštou prostřednictvím soudního dopisu nahrazena doručeními doručujícím orgánem a jsou vykonávána na žádost strany, která o to požádala.

Článek 46/1 Doručování poštou obyčejným dopisem se provádí advokátovi účastníka, za kterého advokát jedná podle článků 728, 729 a 729/1, pokud advokát neoznámil soudní kanceláři podle článku 729/1, že přestává jednat za tohoto účastníka.“

Článek 32b soudního řádu vytváří zákonný rámec pro informování a doručování poštou mezi několika účastníky.

6 Je doručování písemností elektronickou cestou (doručování soudních nebo mimosoudních písemností prostřednictvím elektronické komunikace, jako je e-mail, zabezpečené internetové aplikace, fax, SMS atd.) povoleno v občanskoprávním řízení? Pokud ano, u jakých typů řízení lze tuto metodu použít? Existují nějaká omezení, pokud jde o dostupnost tohoto způsobu doručování písemností, podle toho, kdo je adresátem (právník, právnická osoba, korporace nebo jiný obchodní subjekt atd.)?

V blízké budoucnosti bude zaveden systém pro doručování elektronickou cestou. Zákonný rámec už byl za tímto účelem přijat, ale dosud nenabyl účinnosti. Soudní vykonavatelé se budou moci rozhodnout v občanskoprávních nebo v trestněprávních věcech, zda doručí doručovanou listinu elektronickou cestou nebo osobně přímo dané osobě. Bude zachován princip teritoriality.

V praxi se doručování bude provádět na elektronickou soudní adresu určenou orgány nebo elektronickou adresu zvolenou pro doručování. Aby mohl adresát dostávat doručovanou listinu na elektronickou adresu elektronické domény, bude muset dát výslovný souhlas k tomuto účelu prostřednictvím svého e-ID.

7 „Náhradní“ doručení

7.1 Umožňuje právo tohoto členského státu jiné způsoby doručování v případech, kdy nebylo možné písemnosti adresátovi doručit (např. prostřednictvím doručení do místa pobytu, úřadu soudního vykonavatele, poštovní službou nebo na vývěsce)?

Belgickým zákonem bylo stanoveno několik způsobů předávání listin (viz odpověď na otázku 5).

Běžným způsobem předávání soudní listiny je doručení doručujícím orgánem prostřednictvím soudního vykonavatele.

Článek 32 soudního řádu definuje doručení doručujícím orgánem jako „předání originálu nebo kopie listiny; děje se prostřednictvím soudního vykonavatele nebo v případech stanovených zákonem na základě způsobů, které tento zákon předepisuje.“

Avšak zákon určuje určité případy, v nichž listiny mohou být předány pouhým **doručením poštou**.

Článek 32 soudního řádu definuje doručení poštou jako „zaslání písemností týkajících se procesních úkonů v originále nebo v kopii; je prováděno poštovními službami či elektronickou poštou na elektronickou soudní adresu nebo v případech stanovených zákonem faxem nebo na základě způsobů, které předepisuje zákon“.

Článek 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech upřesňuje, že doručování poštovní cestou se provádí „doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí nebo rovnocenným dokladem“.

1. Hlavní způsoby doručování doručujícím orgánem

a. Doručování přímo dané osobě (články 33 a 34 soudního řádu)

Podle článku 33 soudního řádu je doručení přímo dané osobě provedeno, pokud je kopie listiny odevzdána do vlastních rukou adresáta. K doručení přímo dané osobě může dojít všude tam, kde soudní vykonavatel adresáta zastihne. Pokud adresát odepře přijmout kopii listiny, zaznamená soudní vykonavatel toto odmítnutí na originále a má se za to, že bylo provedeno doručení přímo dané osobě“.

Článek 34 soudního řádu dodává, že „při doručení právnické osobě se má za to, že došlo k doručení přímo dané osobě, pokud je kopie listiny předána orgánu nebo odpovědnému zaměstnanci na základě zákona, stanov nebo řádného pověření, aby zastupoval, a to i s ostatními osobami, právnickou osobou před soudem“.

b. Doručování do bydliště (článek 35 soudního řádu)

Článek 35 soudního řádu stanoví, že „pokud doručení doručujícím orgánem nemůže být provedeno přímo dané osobě, dochází k němu v bydlišti, nebo nemá-li bydliště, v místě pobytu adresáta, a jedná-li se o právnickou osobu, pak v jejím sídle společnosti nebo v administrativním sídle. Kopie listiny je předána pokrevnímu příbuznému, příbuznému spřízněnému sňatkem, zaměstnanci nebo sloužícímu adresáta. Nemůže být předána dítěti, které nedovršilo šestnácti let věku. [...]“

Podle článku 36 soudního řádu je bydliště „místo, kde je osoba zapsána na prvním místě v rejstřících obyvatelstva, zatímco místo pobytu je „každé jiné zařízení, jako je místo, kde má osoba kancelář, nebo provozuje obchod či živnost“.

c. Doručení doručovacím orgánem prostřednictvím uložení kopie doručované listiny (čl. 38 odst. 1 soudního řádu)

Čl. 38 odst. 1 soudního řádu stanoví, že pokud doručení doručujícím orgánem nebylo možné provést přímo dané osobě nebo do bydliště „doručení doručujícím orgánem spočívá v uložení kopie doručované listiny v zavěšené obálce soudním vykonavatelem v bydlišti adresáta nebo, nemá-li bydliště, v místě pobytu adresáta.“ Tato obálka musí obsahovat některé údaje stanovené v článku 44 prvním pododstavci soudního řádu.

Čl. 38 odst. 1 soudního řádu pokračuje: „Nejpozději první pracovní den, který následuje po doručení kopie doručované listiny, zašle soudní vykonavatel buď do bydliště, nebo, neexistuje-li, do místa pobytu adresáta jím podepsaný dopis doporučenou poštou. Tento dopis uvede datum a hodinu předání a také, že adresát osobně nebo osoba, která doručí jeho písemnou plnou moc, mají možnost vyzvednout si kopii shodnou s touto listinou v kanceláři soudního vykonavatele v maximální lhůtě tři měsíce od doručení.“

d. Volba adresy pro doručování (článek 39 soudního řádu)

Podle článku 39 soudního řádu „pokud si adresát zvolil adresu pro doručování u zmocněnce, lze doručit listinu doručujícím orgánem i poštou na tuto adresu. Pokud je kopie předána na adresu pro doručování do vlastních rukou zmocněnce, má se za to, že došlo k doručení přímo dané osobě. K doručení doručujícím orgánem nebo poštou na adresu pro doručování nemůže dojít, pokud zmocněnec zemřel, nesídlí už na této adrese nebo tam ukončil svou činnost.“

2. Doručování doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí

Pokud je listina předávána doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí a nelze zastihnout adresáta na adrese uvedené na dopise, je zanecháno na této adrese oznámení. V tomto případě může být zásilka vyzvednuta na místě označeném na oznámení nebo na místě dohodnutém mezi poštovní službou a adresátem ve lhůtě 15 dnů, do které se nezapočítává den vystavení.

7.2 Pokud byly použity jiné způsoby doručení, kdy se písemností považují za doručené?

Pokud je listina předávána doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí a nelze zastihnout adresáta na adrese uvedené na dopise, je zanecháno na této adrese oznámení. V tomto případě může být zásilka vyzvednuta na místě označeném na oznámení nebo na místě dohodnutém mezi poštovní službou a adresátem ve lhůtě 15 dnů, do které se nezapočítává den vystavení.

Pokud je listina předávána **doručujícím orgánem**, musí potvrzení o doručení obsahovat datum doručení (článek 43 soudního řádu).

Pokud je listina předávána **poštou**, uplatňuje se v Belgii systém dvojího data.

Datum, které je třeba vzít v úvahu s ohledem na odesílatele, se totiž odlišuje od data, které je třeba vzít v úvahu s ohledem na adresáta listiny.

S ohledem na odesílatele má datum odeslání platnost data doručení poštou.

Článek 53a belgického soudního řádu uvádí, že, není-li v zákoně stanoveno jinak, lhůty s ohledem na adresáta začínají běžet první den, který následuje po dni, kdy byla zásilka předána v jeho bydlišti nebo případně v jeho místě pobytu či na zvolenou adresu pro doručování.

7.3 Pokud je jiným způsobem doručení uložení písemností na určitém místě (např. na poště), jak je adresát o tomto uložení informován?

Co se týče **doručení doručujícím orgánem** prostřednictvím uložení kopie doručovací listiny, viz výše: Doručení doručovacím orgánem prostřednictvím uložení kopie doručované listiny (čl. 38 odst. 1 soudního řádu).

7.4 Pokud adresát odmítne přijmout doručení písemností, jaké z toho vyplývají důsledky? Považují se dokumenty za účinně doručené, pokud odmítnutí bylo neoprávněné?

Pokud k předání listiny dochází **doručujícím orgánem**, nemůže ji adresát odmítnout kromě důvodu odepření uvedeného v člancích 5 a 8 výše uvedeného nařízení (ES) č. 1393/2007 (požadavek na překlad).

Pokud k předání listiny dochází **doručením poštou**, uvádí článek 53a belgického soudního řádu, že nestanoví-li zákon jinak, pak lhůty s ohledem na adresáta začínají běžet první den, který následuje po dni, kdy mu dopis byl **předložen** v jeho bydlišti nebo případně v jeho místě pobytu nebo na jeho zvolenou adresu pro doručování. Není tedy na straně adresáta žádná možnost, aby odmítl doručení doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí.

Avšak adresát listiny doručené doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí bude moci namítat následně platnost tohoto doručení, když prokáže, že neměl své bydliště, své místo pobytu, ani zvolenou adresu pro doručování na adrese uvedené na doporučeném dopise. Doručování prostřednictvím doručované listiny soudním vykonavatelem je tedy právně jistější, než doručování doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí. V případě doručování doručujícím orgánem doručující soudní vykonavatel totiž ověřuje adresu adresáta v Národním rejstříku fyzických osob. Navíc datum doručení doporučeným dopisem nebude moci být s jistotou stanoveno, pokud adresát nepřipojil datum a podpis na potvrzení o přijetí při (prvním) předávání doporučeného dopisu v jeho bydlišti, v jeho místě pobytu nebo na zvolené adrese pro doručování. Naopak datum doručení doručujícím orgánem je vždy uvedeno na doručované listině. Kromě toho z přípravných prací k výše uvedenému nařízení (ES) č. 1393/2007, a zejména z návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES), kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech, předloženého Komisí dne 11. července 2005, vyplývá, že změna článku 14 směřovala k zavedení „jednotného pravidla pro všechny členské státy, které by se týkalo poštovních služeb [tím, že by stanovila] jednotný požadavek (doporučený dopis s potvrzením o přijetí či rovnocenným dokladem) [...]“. Tento požadavek s dostatečnou jistotou zaručuje, že adresát písemnost obdržel a že o tom existuje dostatečný důkaz“. Požadavek na potvrzení o přijetí má tedy za účel zajistit právní jistotu stran. Podle těchto přípravných prací by bylo možné pouze stanovit, že adresát „obdržel“ písemnost, pokud by nepodepsal potvrzení o přijetí. Nicméně řešení použité článkem 53a belgického soudního řádu by znamenalo, že k doručení poštou došlo, pokud je písemnost „předložena“ v adresátově bydlišti, v místě pobytu nebo na adrese zvolené pro doručování, aniž by bylo nutné, že mu byla skutečně předána a aniž by bylo podepsáno potvrzení o přijetí.

8 Poštovní služba ze zahraničí (článek 14 nařízení o doručování)

8.1 Pokud poštovní služba doručí písemnost zaslanou ze zahraničí adresátovi v tomto členském státě v situaci, kdy se vyžaduje potvrzení o přijetí (článek 14 nařízení o doručování), vydá poštovní služba písemnost pouze příjemci do vlastních rukou, nebo může v souladu s vnitrostátními pravidly poštovního doručování vydat písemnost rovněž jiné osobě na stejné adrese?

Článek první královského výnosu ze dne 27. dubna 2007 o právní úpravě poštovní služby uvádí, že registrované poštovní zásilky jsou doporučené poštovní zásilky a pojištěné poštovní zásilky.

V zásadě doporučená zásilka může být předána jen adresátovi po ověření jeho totožnosti proti podpisu potvrzení o přijetí (články 30, 53 a 54 na rozdí od uvedeného královského výnosu ze dne 27. dubna 2007).

Nicméně článek 57 výše uvedeného královského výnosu ze dne 27. dubna 2007 stanoví, že „registrované poštovní zásilky, jejichž adresa se vztahuje na osobu, u které si adresát zvolil adresu pro doručování, mohou být odevzdány této osobě“.

Článek 62 výše uvedeného královského výnosu ze dne 27. dubna 2007 upřesňuje, že „za adresáty korespondence zasílané kterýmkoliv společenstvem, sdružením, orgánům, firmám a územně správním celkům se považují osoby způsobilé přijímat korespondenci podle obecně právních pravidel“.

Článek 58 uvedeného královského výnosu ze dne 27. dubna 2007 stanoví, že „registrované poštovní zásilky zaslané nezletilým osobám mladším 15 let jsou předávány osobám, do jejichž pravomoci nebo péče jsou svěřeny.“

Konečně podle článku 65 výše uvedeného královského výnosu ze dne 27. dubna 2007 „mohou být doporučené zásilky předány [...] zmocněnci adresáta [...] po předložení poštovní plné moci, která formálně vyjadřuje plnou moc k vyzvednutí poštovních zásilek“.

8.2 Jak může být podle pravidel poštovního doručování v tomto členském státě doručení písemností ze zahraničí podle článku 14 nařízení č. 1393/2007 provedeno, jestliže ani adresát, ani žádná jiná osoba oprávněná přijmout zásilku (pokud to umožňují vnitrostátní pravidla poštovního doručování – viz výše) nebyla na adrese dodání zastížena?

Poštovní zásilky jsou dodávány na uvedenou adresu kromě případu zjevného omylu (např. chybně napsané jméno ulice, nesprávné číslo sídla, zjevně chybné poštovní směrovací číslo, ...).

Pokud není adresát zastížena na uvedené adrese, nebude doporučená zásilka předána, ledaže by sám adresát požádal, aby mu byly poštovní zásilky dodávány na jinou adresu v rámci služby přeposílání (článek 51 královského výnosu ze dne 27. dubna 2007 o právní úpravě poštovní služby).

8.3 Poskytuje pošta určitou lhůtu pro vyzvednutí písemností před odesláním písemností zpět jako nedoručených? Pokud ano, jakým způsobem je adresát informován, že si má na poště vyzvednout dopis?

Podle článku 60 královského výnosu ze dne 27. dubna 2007 o právní úpravě poštovní služby „v případě neúspěšného předání registrovaných zásilek v bydlíšti, je o tom zanecháno oznámení. V tomto případě mohou být poštovní zásilky [...] vyzvednuty na místě označeném na oznámení nebo na místě dohodnutém mezi [poštovní službou] a adresátem ve lhůtě 15 dnů, do které se nezapočítává den předání“.

Článek 66 výše uvedeného královského výnosu ze dne 27. dubna 2007 uvádí, že „poštovní zásilky, které nebyly dodány adresátovi, jsou vráceny zpátky odesílateli [...]. Doporučené zásilky a knihy musí být vráceny vždy“.

9 Existuje nějaký písemný doklad skutečnosti, že písemnost byla doručena?

V případě doručování doručujícím orgánem upřesňuje článek 43 soudního řádu, že osoba, které je doručena kopie, musí podepsat originál. Pokud odepře podepsat, soudní vykonavatel zapíše toto odepření do potvrzení o doručení. Bude tedy existovat ve všech případech důkaz o doručení. Je velmi obtížné zpochybňovat zprávu soudního vykonavatele.

Co se týče doručení poštou, bude přirozeně existovat písemný důkaz o doručení, pokud k němu dojde doporučeným dopisem. I co se týče soudního dopisu, článek 46 soudního řádu stanoví důkaz o přijetí. Tento důkaz je uchováván ve spise o řízení.

10 Jak se postupuje v případě, když dojde k chybě a adresát písemnost nepřevzme nebo když doručení proběhne v rozporu se zákonem (např. pokud je písemnost doručena třetí osobě)? Může se písemnost i v tomto případě považovat za řádně doručenu (např. je možné zhojit právní vady u doručování), nebo je nutné nové doručení?

Obvykle je málo pravděpodobné, aby adresát neobdržel písemnost vzhledem k tomu, že belgický zákon využívá doručování doručujícím orgánem přímo dané osobě. To znamená, že soudní vykonavatel odevzdá osobně kopii adresátovi. Zákon nicméně stanoví případy, kdy je písemnost doručena třetí osobě (článek 35 soudního řádu) nebo zanechána na adrese (článek 38). V těchto případech je doručení platné, i když není provedeno přímo dané osobě. Osoba, která potvrzuje podle zákona přijetí doručované listiny podle článku 35 a která ji nepředá nebo o ní neinformuje adresáta, může být povolána k odpovědnosti. Toto ustanovení poskytuje velmi dobré výsledky v praxi.

Porušení zákona při doručování doručujícím orgánem nebo poštou nelze nicméně vyloučit (například skutečnost, že některé informace nejsou uvedeny v potvrzení o doručení). Procesním postihem nespolehlivého doručování doručujícím orgánem nebo poštou je neplatnost písemností týkajících se procesních úkonů. Pravidla týkající se neplatnosti jsou vysvětlena v článcích 860 až 866 soudního řádu.

Závěrem je třeba upozornit, že osoba, která způsobí neplatnost, může být povolána k odpovědnosti, pokud se ukáže, že neplatnost byla způsobena jejím pochybením.

11 Musím za doručení písemností zaplatit, a pokud ano, kolik?

Soudní vykonavatel pobírá odměnu za svou práci. Tato odměna je upravena v čl. 522 odst. 1 soudního řádu.

Přesné sazebníky, které je třeba dodržovat, jsou stanoveny v královském výnosu ze dne 30. listopadu 1976, kterým se stanoví sazebník úkonů provedených soudními vykonavateli v občanských a obchodních věcech, jakož i sazebník některých příspěvků (viz:

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=1976113030&table_name=loi).

Poslední aktualizace: 19/12/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.